

Revolutionskonservativ pastiche

Vor anmelder havde glemt, hvor irriterende, selvhøjtidelig og humorforladt Martin Heidegger egentlig var. Her er filosofen fotograferet i 1968.

KRITIK / 07.01.21

I 'Hvorfor digtere?' prisgiver den tyske tænker Martin Heidegger alt det, der gjorde ham til en interessant tænker i første omgang.

Esben Schjørring

Jeg havde glemt, hvor irriterende, selvhøjtidelig og humorforladt Martin Heidegger egentlig var. Det er mere end 12 år siden, jeg som filosofistuderende sidst havde en bog af ham mellem hænderne. Nu fik jeg så chancen igen med *Hvorfor digtere?*. Et foredrag holdt i 1946 på 20-årsdagen for digteren Rainer Maria Rilke og udgivet på dansk af Forlaget Mindspace.

Lad det være sagt med det samme: med mindre man har læst en masse filosofihistorie og en masse Heidegger, er det et helt igennem uforståeligt og uigennemtrængeligt værk. Og har man gjort begge dele, er teksten mest

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbydere og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

Mere om vores privatlivspolitik

Mensonen som det enkelte menneske samtidig overså, glemte og fortlængte denne særlige karakter af vores endelighed; med en term Heidegger gjorde berømt: *værensglemsel*.

Det sidste gjorde også, at Heidegger forkastede den filosofiske traditions begreber og konstant udviklede nye orddannelser og søgte dybt ned i etymologien for at gentænke, hvad væren, værende og endelighed betød. Set i det lys er det ikke overraskende, at han søgte mod digtningen som et særligt sprog, hvor de spørgsmål han undersøgte kunne komme til udtryk.

“ Jeg havde glemt, hvor irriterende, selvhøjtidelig og humorforladt Martin Heidegger egentlig var.

Faktisk er det svaret på spørgsmålet i titlen *Hvorfor digtere?* Digtere kan bringe den ellers glemte erfaring af endeligheden for dagen, som muliggør, at verden, menneskene og tingene rundt om os overhovedet får mening, og det vil sige overhovedet bliver tilgængelige for os. Og det vil for Heidegger sige: *eksisterer*.

Det er det, Heidegger genfinder i Rilkes digtning.

Globaliseringschok

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbydere og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

[Mere om vores privatlivspolitik](#)

Den bemestring af naturen, som teknologi og industrialisering tillod mennesket, var for Heidegger et faremoment uden sidestykke. For i Heideggers opfattelse forblev mennesket ikke uberørt af den proces. Samtidig med, at det troede sig fri og magtfuldt, blev mennesket nemlig selv forvandlet til ressource (arbejdskraft, købekraft, livslængde, fx). Og på et dybere plan forlod mennesket den selvopfattelse, at det stod i et underordnet, modtagende eller åbent – snarere end konstant beregnende, indgribende og forandrende – forhold sine omgivelser.

»Idet mennesket konstruerer verden teknisk som genstand, afskærer det sig villet og fuldstændigt fra den allerede spærrede vej til det åbne,« hedder den pointe i *Hvorfor digtere?*

Vi lever i »verdensnattens verdensalder,« som det så patosfyldt siges.

“ Var Rilke ikke død som 50-årig i 1926, havde han nok som 70-årig og efter Anden Verdenskrig og Holocaust frabedt sig, at Heidegger brugte hans værk til at lade som ingenting.

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbydere og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

Mere om vores privatlivspolitik

Det er en af forsta, at ikke som en centraluropæisk intellektuel sagde den slags i menneskestuden. Men det er gennemført barokt at gentage i 1946 af en filosof med egne aktier i nazismens ødelæggelser. Måske burde han have dvælet lidt ved det. Så selvom der – andre steder – hos Heidegger, som hos andre konservative tænkere fra den periode, er der meget at blive klog på i kritikken af moderniteten, bliver det her til revolutionskonservativ pastiche.

Moderne løfter om velfærd afskrives med et overfladisk og knapt forståeligt pennestrøg.

»Hvad der truer mennesket i dets væsen, er den viljesformening, at mennesket ved en fredelig forløsning, omdannelse, oplagring og styring af alle naturenergier skulle kunne gøre den menneskelige væren udholdelig og i det store og hele lykkelig for alle. Men den fred, der råder i denne fredelighed, er intet andet end en uforstyrret vedholdende uro, der raser i den forsætligt udelukkende for-sig-selv-stillende-sætten-sig-igennem.«

Heidegger parafraserer endda Oscar Wildes beskrivelse af kynikeren som én, der kender prisen på alt og værdien af intet ("Kræmmeren vejer og overvejer til stadighed, og kender dog ikke tingenes egen vægt"). Selvfølgelig uden at nævne Wilde ved navn.

Forskanset bag sin egen myte

Med andre ord er *Hvorfor digtere?* mest af alt et vidnesbyrd om en selvoptaget reaktionærs kognitive dissonans. Ligesom der er noget dybt urovækkende ved, at det, Heidegger på et tidspunkt troede nazismen kunne tilvejebringe, nu skal genfindes og dyrkes i poesien.

Vi bruger cookies

Vi bruger cookies til at integrere med vores videoudbydere og til at lave anonymiseret statistik over trafikken på vores hjemmeside.

[Læs mere](#)

Statistik

Sociale Medier

Giv samtykke til alle

[Mere om vores privatlivspolitik](#)

magasinredaktør på
Altinget.

Martin Heidegger,
Hvorfor digtere?,
Forlaget Mindspace,
oversat og med forord
af Kasper Nefer Olsen.

